

Předkládací zpráva

pro Parlament České republiky

Návrh na sjednání Dohody o strategickém partnerství mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Japonskem na straně druhé

Evropská unie a Japonsko mají historicky rozsáhlou politickou, hospodářskou a odvětvovou spolupráci, která se v průběhu času vyvíjí. V roce 2001 uzavřela EU s Japonskem strategické partnerství, které vycházelo ze společných základních hodnot.

Dne 29. 11. 2012 přijala Rada rozhodnutí, kterým byly Evropská komise a vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku zmocněny jednat o rámcové dohodě mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Japonskem na straně druhé. Jednání byla zahájena v dubnu 2013, k úspěšnému dokončení vyjednávání Dohody o strategickém partnerství mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Japonskem na straně druhé (dále jen „Dohoda“) došlo v dubnu 2018. Evropský parlament byl v průběhu jednání pravidelně informován.

Dohoda by měla posílit celkové partnerství tím, že prohlubuje politickou a odvětvovou spolupráci a společné akce v otázkách společného zájmu, mimo jiné pokud jde o regionální a globální problémy. Poskytne právní základ pro lepší bilaterální spolupráci i spolupráci v rámci mezinárodních a regionálních organizací a fór. Pomůže propagovat společné hodnoty a zásady, zejména demokracii, právní stát, lidská práva a základní svobody.

Dohoda by měla posloužit jako platforma pro užší spolupráci a dialog v široké škále dvoustranných, regionálních a vícestranných otázek. Posiluje politickou, hospodářskou a odvětvovou spolupráci v širokém spektru oblastí politik, jako je změna klimatu, výzkum a inovace, námořní záležitosti, vzdělávání, kultura, migrace, boj proti terorismu a boj proti organizované trestné činnosti a kyberkriminalitě. Stanovuje závazek stran chránit mezinárodní mír a bezpečnost zamezením šíření zbraní hromadného ničení a přijetím opatření pro boj proti nezákonnému obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi.

Dohoda ustavuje smíšený výbor, jehož cílem je partnerství, jež je na dohodě založeno, celkově koordinovat. Dohoda stanoví možnost pozastavit její provádění, pokud dojde

k porušení jejích základních prvků, tj. ustanovení o lidských právech (čl. 2 odst. 1 dohody) a ustanovení o nešíření (čl. 5 odst. 1 dohody).

Vedle Dohody byla projednávána i dohoda o hospodářském partnerství, přičemž obě tvoří součást jednoho vyjednávacího celku a z právního hlediska jsou provázány. Očekává se, že obě dohody přinesou občanům EU i občanům Japonska hmatatelné výhody a příležitosti.

Postoj České republiky ke sjednání Dohody byl od začátku kladný, cíle Dohody se shodují s našimi prioritami. Japonsko je naším přirozeným spojencem a obchodním partnerem a důležitým politickým a obchodním partnerem v oblasti východní Asie.

Výměna ratifikační listiny ze strany Japonska a listiny potvrzující dokončení schvalování a ratifikace ze strany Unie proběhne v Tokiu. Dohoda vstupuje v platnost prvním dnem druhého měsíce následujícího po dni, kdy byla provedena výměna listin. Do okamžiku, než vstoupí Dohoda v platnost, mohou smluvní strany v souladu s čl. 47 odst. 2 Dohody prozatímně provádět vzájemně vymezená ustanovení Dohody.

Dohoda je tzv. „smíšenou smlouvou“, tzn. smlouvou, kterou EU sjednává společně se svými členskými státy. Pravomoc Unie k uzavření Dohody je dána právním základem v čl. 37 Smlouvy o Evropské unii a v čl. 212 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. Procesní postupy na straně Unie jsou stanoveny v čl. 218 Smlouvy o fungování Evropské unie. Unie nemá výlučnou pravomoc ke sjednání celého obsahu Dohody, neboť předmětem spolupráce jsou i oblasti, které zcela nebo zčásti spadají do pravomocí členských států. Ve svém důsledku to znamená, že s ohledem na rozdělení pravomocí mezi EU a členskými státy bude Unie moci provádět samostatně jen část závazků vyplývajících z Dohody, zatímco ve zbytku bude potřebovat součinnost svých členských států.

Z povahy Dohody vyplývají též zvláštní nároky na proces jejího vnitroujního schvalování, které probíhá ve dvou na sebe navazujících krocích. V první fázi došlo k přijetí pouze rozhodnutí Rady o podpisu a prozatímním provádění Dohody. Teprve poté, až Dohodu ratifikují všechny členské státy a s jejím sjednáním vysloví též souhlas Evropský parlament, bude přijato rozhodnutí Rady o uzavření Dohody. Do vstupu Dohody v platnost bude Dohoda prováděna prozatímně ve výše uvedeném rozsahu, tzn. v rámci pravomocí Unie (viz čl. 47 odst. 2 Dohody ve spojení s čl. 4 rozhodnutí Rady o podpisu a prozatímním provádění Dohody).

Protože jde o smlouvu politické povahy, jedná se z pohledu ústavního práva ČR o tzv. „prezidentskou smlouvu“ ve smyslu čl. 49 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších změn a doplnění, k jejíž ratifikaci prezidentem republiky je zapotřebí souhlasu obou komor Parlamentu ČR.

Ratifikovaná Dohoda bude posléze v ČR vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv. Tím se stane v souladu s čl. 10 Ústavy ČR součástí právního řádu ČR. Nepředpokládá se, že by následné provádění Dohody v ČR s sebou neslo finanční či rozpočtové dopady. Dohoda nebude mít dopad na problematiku rovnosti mužů a žen, ani na otázky životního prostředí. Vláda ČR vyslovila se sjednáním Dohody souhlas usnesením ze dne 19. 6. 2018 č. 403. Dohoda byla na straně EU podepsána dne 17. 7. 2018 na summitu EU – Japonsko v Tokiju.

Obsah Dohody je v souladu s ústavním pořádkem a ostatními součástmi právního řádu ČR, se závazky vyplývajícími z členství ČR v EU, se závazky převzatými v rámci jiných platných smluv a s obecně závaznými zásadami mezinárodního práva.

V Praze dne 3. prosince 2018

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v.r.